

OECD/ INFE FİNANSAL EĞİTİM ULUSAL STRATEJİSİ ÜST DÜZEY İLKELERİ

Ağustos 2012

Finansal Eğitim Ulusal Stratejisi Üst Düzey İlkeleri, OECD'nin tüm G20 ülkeleri dâhil olmak üzere 100'den fazla ülke ve ilgili uluslararası kuruluşun temsilcilerinden oluşan Uluslararası Finansal Eğitim Ağı (OECD/INFE) tarafından geliştirilmiştir. İlkeler, uluslararası bir anket çalışması ve derinlemesine yapılmış bir tekrarlanan inceleme sürecine dayanmaktadır. Üst Düzey İlkelerin bu nihai versiyonu, OECD/INFE ve finansal eğitimden sorumlu OECD organları (Finansal Piyasalar Komitesi ve Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Komitesi) tarafından Nisan 2012 içinde onaylanmıştır. 2012 yılının Şubat ve Nisan aylarında yapılan toplantılarda bir araya gelen G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları'nın talebi ve G20 Meksika dönem başkanlığının öncülüğünde gündeme gelen ilkeler, Los Cabos Zirvesi'nde G20 Liderlerine sunulmuş ve onaylanmıştır.

İlkeler, APEC Rusya Başkanlığı'nın talebi üzerine APEC Maliye Bakanları'na da iletilmiş ve 30 Ağustos 2012 tarihli toplantıda APEC Liderleri tarafından onaylanmıştır.

Daha fazla bilgi için OECD Finansal İlişkiler Daire Başkanı, INFE Başkanı (Bay) André Laboul (Tel: +33 1 45 24 91 27; Faks: +33 1 44 30 61 38; E-posta: andre.laboul@oecd.org) veya OECD Finansal İlişkiler Müdürlüğü Kıdemli Politika Uzmanı ve INFE Yönetici Sekreteri (Bayan) Flore-Anne Messy ile irtibata geçebilirsiniz. (Tel: +33 1 45 24 96 56; Faks: +33 1 4430 61 38; E-posta: flore-anne.messy@oecd.org)

GİRİŞ

G20 Meksika dönem başkanlığının desteği ve G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankaları Başkanları'nın talebi üzerine 2012 yılının Şubat ve Nisan aylarında yapılan toplantılarda gündeme gelen OECD/INFE Finansal Eğitim Ulusal Stratejisi Üst Düzey İlkeleri, 2012 yılının Haziran ayında Los Cabos'ta yapılan G20 Liderler Zirvesi'ne sunulmuş ve onaylanmıştır.

APEC Rusya Başkanlığı'nın talebi üzerine APEC Maliye Bakanları'na iletilen İlkelerin 30 Ağustos 2012 tarihli toplantıda APEC Liderleri tarafından onaylanması memnuniyetle karşılanmıştır.

Üst Düzey İlkelerin¹ oluşturulması büyük ölçüde OECD/INFE tarafından yapılan çalışmalara dayanmaktadır. OECD/INFE'nin bu konudaki çalışmaları, Haziran 2010'da bir uzmanlar grubundan oluşan finansal eğitim ulusal stratejileri alt grubunun² kurulmasıyla başlamıştır. İlk olarak, Temmuz 2010 – Mart 2012 döneminde INFE üyelerinin mevcut uygulamalarının envanterinin çıkarıldığı kapsamlı bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma, ilk karşılaştırmalı analitik raporun³ ve Üst Düzey İlkelerin temelini oluşturmuştur.

Üst Düzey İlkeler, söz konusu INFE alt grubu ve INFE arasında gerçekleştirilen titiz ve derin bir fikir alışverişi ve inceleme süreci sonunda ortaya çıkmış olup sürece OECD Hukuk Dairesi ve OECD bünyesinde finansal eğitimden sorumlu birimler (OECD Finansal Piyasalar Komitesi ve OECD Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Komitesi) de dâhil olmuştur. Mayıs 2011 ile Nisan 2012 tarihleri arasında ilkelerin beş versiyonu üzerinde tartışılmış ve çalışılmıştır. Üst Düzey İlkelerin beşinci ve sonuncu versiyonu, OECD/ INFE ve OECD Finansal Piyasalar Komitesi ve OECD Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Komitesi tarafından Nisan 2012 içinde resmi olarak onaylanmıştır.

---

¹ Bu proje, Rusya Finansal Eğitim ve Finansal Okuryazarlık Fonu (Russian Trust Fund on financial education and literacy) tarafından desteklenmiştir.

² Güney Afrika ve Portekiz'in eşbaşkanlığını yürüttüğü alt grupta Birleşik Krallık (İngiltere), Çek Cumhuriyeti, Ermenistan, Fransa, Hindistan, İtalya, Jamaika, Kanada, Kolombiya, Meksika ve Türkiye yer almıştır.

³ Bkz. Grifoni ve Messy (2012).

Finansal kriz sonrasında, finansal okuryazarlık⁴, ekonomilerin çoğu tarafından *bireyler için önemli bir yaşam becerisi* olarak kabul edilmeye başlanmıştır⁵. Politika yapıcıların bu konuya ilgisinin artmasındaki temel nedenler; pek çok (finansal) riskin tüketiciye aktarılması, finansal ortamdaki hızlı değişim ve artan karmaşıklık, finans alanında aktif tüketici/yatırımcı sayısındaki artış ve yasaların tüketiciyi koruma konusundaki etkilerinin sınırlı kalması olarak sıralanabilir. Bütün bunlara ek olarak; düşük finansal okuryazarlık düzeyinin, finans piyasaları ve hanehalkı başta olmak üzere, tüm topluma yayılma etkisi ve toplam potansiyel maliyeti finansal krizle tam anlamıyla gözler önüne serilmiştir.

Finansal eğitim, böylece, piyasanın işleyişi ve basiretli düzenlemelerin önemli bir tamamlayıcısı haline gelmiş ve bireylerin finansal davranış(lar)ının iyileştirilmesi pek çok ülkede uzun vadeli bir politika önceliği olarak kabul görmüştür. Bu eğilim, hükümetler, düzenleyici otoriteler ve diğer özel ve sivil paydaşların finansal eğitim konusunda çeşitli girişimlerde bulunmalarına sebep olmuştur. Bu girişimler zaman zaman finansal tüketicinin korunması önlemleriyle birleştirilmiş girişimlerdir.

Finansal eğitim konusuna ilgide ve bu konuya ayrılan finansal kaynaklarda gözlenen artışa paralel olarak bu tür programların etkinlik ve uygunluğunun sağlanması ve uzun vadedeki etkilerinin değerlendirilmesi önem kazanmıştır. Bu bağlamda, kaynak ve emek israfının önlenmesi ve bu tür programların etkinliğinin garanti edilmesi için en iyi yöntemin *ulusal düzeyde eşgüdümlü olarak, her ulusun kendisine uygun biçimde tasarlanmış stratejiler*⁶ olduğu genel olarak kabul görmüştür. Ne var ki, paydaşların uzun vadede katılımlarının sınırlı düzeyde kalması, paydaşlar arası işbirliği konusundaki zorluklar, görev alanı ve menfaat konularındaki çatışmalar, mali ve aynı kaynak yetersizliği ve uygulamadaki diğer sorunlar nedeniyle bu ulusal çabaların zorluklarla karşı karşıya kaldığı görülmüştür.

Üst Düzey İlkelerin amacı bu konulara açıklık getirmek ve, özellikle hükümetler ve kamu kurumları başta olmak üzere, ilgili paydaşlara finansal eğitime ilişkin etkin ulusal stratejilerini oluşturabilmeleri için, *bağlayıcı olmayan, uluslararası nitelikte bir kılavuz oluşturmak ve politika seçenekleri* sunmaktır. Üst Düzey İlkeler, finansal eğitim ve farkındalık alanında küresel bir rehber rolü üstlenmektedir. Üst Düzey İlkelerin, INFE ve OECD Konseyi tarafından üretilip hâlihazırda onaylanmış olan bir dizi tavsiye kararıyla birlikte değerlendirilmesi gerekir. Bu tavsiye kararlarından bazıları şunlardır:

---

⁴ “Doğru finansal kararlar verebilmek ve bireysel finansal refaha kavuşmak için gerekli finansal farkındalık, bilgi, beceri, tutum ve davranışların tümü” olarak tanımlanmaktadır: bkz. Atkinson ve Messy (2012).

⁵ Bkz. OECD/INFE (2009).

⁶ Grifoni ve Messy (2012).

- OECD (2005) Recommendation of the Council on Principles and Good Practices on Financial Education and Awareness - OECD'nin Finansal Eğitim ve Finansal Farkındalık İlkeleri ve İyi Uygulamalar Hakkında Konsey Tavsiye Kararı (2005);
- OECD (2008a) Recommendation of the Council on Good Practices for Financial Education relating to Private Pensions - OECD'nin Bireysel Emekliliğe İlişkin Finansal Eğitim İyi Uygulamaları Hakkında Konsey Tavsiye Kararı (2008a);
- OECD (2008b) Recommendation of the Council on Good Practices for Enhanced Risk Awareness and Education on Insurance issues - OECD'nin Sigortacılık Konularına İlişkin Risk Farkındalığını ve Eğitimini Artırmaya Yönelik İyi Uygulamalar Hakkında Konsey Tavsiye Kararı (2008b);
- OECD (2009) Recommendation of the Council on Good Practices on Financial Education and Awareness relating to Credit - OECD'nin Kredi Konusunda Finansal Eğitim ve Farkındalığa Yönelik İyi Uygulamalar Hakkında Konsey Tavsiye Kararı (2009);
- OECD/INFE (2011c) High-level Principles on the Evaluation of Financial Education Programmes and dedicated Guides on Evaluation - Finansal Eğitim Programlarının Değerlendirilmesine ve Değerlendirme Kılavuzlarına İlişkin OECD/INFE Üst Düzey İlkeleri (2011c) ; ve
- OECD/INFE (2012, forthcoming) Guidelines for Financial Education in Schools - Okullarda Finansal Eğitime Yönelik OECD/INFE Kılavuzları (2012, yakında).

Üst Düzey İlkeler, toplum içindeki belirli gruplara yönelik (kadınlar ve bankacılık hizmetlerine yeteri kadar erişimi olmayan kişiler-*underbanked*) OECD/INFE çalışmalarının yanı sıra, finansal okuryazarlık düzeyinin ölçülmesini amaçlayan ve finansal eğitimin tasarruf ve yatırımı destekleme ve teşvik etmedeki rolüne ilişkin OECD/INFE çalışmalarından da faydalanmaktadır.

Üst Düzey İlkeler, finansal eğitim için ulusal stratejilerin geliştirilmesi için tek tip bir model olmadığını kabul eder. Üst Düzey İlkelerin amacı, *ülkelerin kendi şartları ve bağlamlarına göre uygulanacak etkili ulusal finansal eğitim stratejilerinin temel unsurlarının belirlenmesi* için bir genel rehber oluşturmaktır.

Bu bağlamda, bazı ülkelerde finansal eğitime yönelik ulusal strateji, arz yönünden bireylerin finansal ürünlere ve hizmetlere erişiminin iyileştirilmesi yoluyla finansal tabana yayılmanın artırılacağı; talep yönünden de finansal okuryazarlık ve farkındalığın artırılacağı daha geniş bir çerçevenin parçası olarak geliştirilebilir. Finansal eğitime yönelik ulusal strateji, finansal tüketicinin korunması çerçevesini güçlendiren ve ilgili düzenleyici çerçeveyi de tamamlayan bir unsur olarak ele alınmalıdır.

Üst Düzey İlkeler, politika yapıcılara ve ilgili paydaşlara, mümkün ve/veya uygun olduğunda, çeşitli uygulama seçenekleri sunar ve/veya daha açık ama esnek bir şekilde kılavuzluk edebilmek amacıyla daha detaylı bilgiler de içerir. *Bu tür yönergeler belge içerisinde eğik harflerle yazılmıştır.*

**OECD/ INFE FİNANSAL EĞİTİM ULUSAL STRATEJİSİ
ÜST DÜZEY İLKELERİ**

I - TANIM, KAPSAM VE AMAÇ

Finansal eğitime yönelik ulusal strateji (bundan böyle “Ulusal Strateji” olarak anılacaktır), *uyarlanmış bir çerçeve veya program içeren, ulusal düzeyde eşgüdümlü bir yaklaşım* olarak tanımlanmakta olup aşağıdaki özellikleri haizdir:

- Finansal eğitimin önemini benimser⁷ – mümkünse yasalarda yer vererek – ve ulusal düzeyde finansal eğitimin anlam ve kapsamını tespit edilen ulusal ihtiyaçlar ve boşlukları göz önünde bulundurarak tanımlar (Bölüm I ve II);
- Farklı paydaşlar arası işbirliğini içerir ve ulusal bir lider veya bir koordinasyon kuruluşu belirler (Bölüm III)
- Belli bir zaman aralığında, belirli ve önceden tespit edilmiş amaçlara ulaşılmasına yönelik yol haritasını belirler (Bölüm IV),
- Münferit programların Ulusal Stratejiye etkin ve doğru bir biçimde katkı sağlamasını temin etmek üzere kılavuzluk eder (Bölüm V).”

Bir Ulusal Stratejinin geliştirilmesi için tüm ülkelere uyacak tek bir model ya da süreç yoktur. Ulusal Stratejinin geliştirilmesi ve çerçevesinin tasarlanması sırasında her ulusun kendine özgü zorlukları göz önüne alınmalı ve ülkelerin kısa ve uzun vadeli politika hedefleriyle uyumlu bir süreç oluşturulmalıdır.

Ulusal Strateji, tüketicilerin ve yatırımcıların finansal hizmetlere erişimlerinin artırılması veya uygun finansal tabana yayılma⁸ ve/veya finansal tüketicinin korunması çerçevesinin desteklenmesini içeren daha bütüncül bir parçası olabileceği gibi, daha geniş bir tanımla finans piyasalarının daha sağlam ve adil bir yapıya kavuşturulması ve finansal istikrarın desteklenmesini içeren bir yaklaşımın parçası ya da tamamlayıcısı da olabilir.

---

⁷ Finansal eğitim, 2005 yılında OECD tarafından şöyle tanımlanmıştır: Finansal tüketicilerin/yatırımcıların finansal ürünler ve kavramları kavrayışlarını artırdıkları; bilgi, talimat ve/veya tarafsız tavsiyeler aracılığıyla, daha bilinçli tercihler yapmak adına finansal risk ve fırsatların iyice farkına varma, yardım için nereye başvuracaklarını bilme ve finansal refahlarını ve bunu korumanın yollarını artırmaya yönelik diğer etkili önlemleri alma becerilerini ve güvenini tesis ettikleri süreç.

⁸ Halihazırda finansal tabana yayılma kavramının farklı açıklamaları bulunmaktadır. G20 Finansal Tabana Yayılma Küresel Ortaklığı ve INFE'nin finansal eğitimin finansal tabana yayılmadaki rolü hakkında çalışan alt-grubu, küresel olarak kabul görmüş tanımlar ortaya koymuştur. Bu belge içerisinde INFE alt-grubunun kabul görmüş tanımı kullanılacaktır: “Finansal tabana yayılma, finansal refah ile ekonomik ve sosyal katılımı desteklemek amacıyla, her ülkenin ihtiyaçlarına göre belirlenmiş mevcut yaklaşımların yanı sıra, finansal farkındalık ve finansal eğitim gibi yaklaşımları da içeren yenilikçi yaklaşımlar aracılığıyla güvenli ve iyi düzenlenmiş finansal piyasa ürün ve hizmetlerine uygun maliyetli, zamanında ve yeterli erişimin sağlanması ve geliştirilmesi sürecidir.”

Daha geniş bir stratejinin parçası olsun olmasın, Ulusal Stratejinin ilgili ulusal stratejiler veya finansal tüketicinin korunmasına ilişkin diğer ulusal strateji ve girişimlerle uyum içinde geliştirilmesi ve G20 ve OECD/INFE tarafından desteklenen finansal tüketicinin güçlendirilmesine yönelik üçlü bir yaklaşım geliştirilmesi ihtiyacını yansıtmalıdır.

Ulusal Stratejinin oluşturulması ve uygulanması sürecinde, her ülkenin kendi şartlarına bağlı olarak farklı yollar izlenebilir. Bu yüzden, metnin devamında yer alan 4 bölümde (yukarıdaki Ulusal Strateji tanımını yansıtacak şekilde) anlatılanlar mutlaka ardışık bir sıralamayı değil; Ulusal Stratejinin, çeşitli ülkelerde, bağlamlarına göre farklı zamanlarda ya da eşzamanlı olarak uygulamaya konulabilecek temel unsurlarını yansıtmaktadır.

Finansal okuryazarlık bileşeninin belli başlı amaçları; tüketicilerin ve yatırımcıların finansal konularla ilgili farkındalığını, güvenini, bilgisini ve anlama düzeyini artırmaktan daha bilinçli finansal kararlar alınmasını sağlamaya kadar çeşitlilik gösterebilir. Bu amaçlar aynı zamanda, toplumun belli ve potansiyel olarak dezavantajlı kesimlerine ulaşma ve belirlenmiş politika önceliklerinin ele alınması da dâhil olmak üzere daha duruma özel öncelikleri de kapsayabilir (bkz. Bölüm IV).

Ulusal Stratejinin bir yandan hazırlanıp geliştirilmesi ve diğer yandan da uygulanmasında, farklı taraflar ve zaman dilimleri söz konusu olabilir.

Yaşanılan deneyimlerin çeşitliliği göz önüne alınırsa, OECD/INFE'nin Ulusal Strateji geliştirmiş olan ülkelerin kendi deneyimlerinden aldıkları dersleri ve başarılı örnekleri paylaşabilecekleri bir ortak öğrenme platformu sağlamaya devam etmesi gerekmektedir.

II – ULUSAL STRATEJİNİN HAZIRLANMASI: DEĞERLENDİRME, BELİRLEME VE İSTİŞARE KANALIYLA KAPSAM VE AMACIN TANIMLANMASI

İdeal şartlarda, Ulusal Stratejinin geliştirilmesi işi; uygun değerlendirme, belirleme, istişare ve iletişim süreçleri ile hazırlık anketlerinden oluşan sıralamanın tamamını içermelidir. Bu hazırlık süreci, tercihen, hükümet, bir kamu kuruluşu ya da düzenleyici kuruluş veya ulusal istişare/yürütme kurulu tarafından yönetilmelidir.

Hazırlık sürecinin ivme kaybetmesini önlemek amacıyla ve (siyasi kararlılık ve mevcut kaynaklar gibi) olası zorlukları dikkate alarak, bu hazırlık aşamasının vaktinde ya da ortak bir çerçevenin oluşturulması (Bölüm III ve Bölüm IV) ve uygulanması (Bölüm V) süreçlerine eşlik edecek şekilde takip edilmesi gerekmektedir.

Ulusal Stratejinin geliştirilmesine yönelik süreç, ulusal düzeyde finansal okuryazarlıkla ilgili farkındalığın artırılması, farklı paydaşlar arasında güvenin tesis edilmesi, koordinasyona yönelik en iyi yöntemlerin tespit edilmesi ve ulusal düzeyde stratejinin duruma uygunluğunun sağlanması için önemlidir. Ayrıca bu süreç, Ulusal Strateji konusunda liderlik yapacak kuruluşun belirlenmesi ve uygulanmaya hazır gerekli koordinasyon mekanizmalarının tesis edilmesinde de faydalı olabilir.

A-Mevcut girişimlerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi

Hazırlık süreci, aşağıda yer alan unsurların belirlenmesini ve gözden geçirilmesini içermelidir:

- Kamu sektörü, özel sektör ve sivil toplum paydaşları tarafından teşvik edilen mevcut finansal eğitim girişimleri;
- Konuyla ilgili araştırmalar ve literatür;
- Uluslararası uygulamalar (OECD ve INFE araçları, analitik ve karşılaştırmalı anketler, bulgular ve tavsiyeler gibi⁹).

---

⁹ Ayrıca bkz. Grifoni ve Messy (2012).

Mevcut girişimlerin belirlenmesi çalışması, ilgili ve güvenilir ortakların, işleyişle ilgili ve yinelenabilir uygulamaların ve olası yetersizlikler ve/veya açıkların tespit edilmesine olanak sağlamalıdır.

B-Halkın ihtiyaçlarının ve temel politikaların değerlendirilmesi

Halkın finansal okuryazarlık konusundaki ihtiyaçlarına ve ilgili ulusal politikadaki temel eksikliklere yönelik değerlendirmeler de yapılmalıdır. Böyle değerlendirmeler tercihen, finansal okuryazarlığın ulusal düzeyde ölçümü esasına göre olmalıdır¹⁰.

Ayrıca bu değerlendirmelerde tüketici anketleri ve pazar araştırmaları, kamuoyu yoklamaları, tüketici şikâyetleri, finansal piyasa anketleri, finansal ve ekonomik göstergeler ya da istişareye dayalı diğer süreçler gibi kaynaklardan bilgi sağlanabilir.

Yapılacak değerlendirmeler; Ulusal Stratejiyle ilgili temel hedeflerin, önceliklerin ve kısa ve uzun vadeli amaçların daha net bir şekilde tanımlanmasını mümkün kılmak yanı sıra değişimlerin ölçülmesinde referans olarak kullanılacak bir temel oluşturulmasını da sağlamalıdır.

C- İstişare

Hazırlık sürecinde, farklı Ulusal Strateji paydaşları (ve muhtemelen bu paydaşlarla halk) arasındaki istişareyi ve koordinasyonu tesis etmeye yönelik mekanizma(lar) tanımlanmalı ve etkinleştirilmelidir.

Söz konusu mekanizma bünyesinde, istişareye dayalı süreçler ve/veya ilgili paydaşların içinde yer aldığı özel bir platform ya da konsey/kurulun oluşturulması süreci yer alabilir. Bu yapıların resmi kimliklerinin kapsam ve derecesi, her ülkenin kendi şartlarına ve içinde bulunduğu koşullara göre değişiklik gösterecektir.

D-Ulusal farkındalık ve iletişim

İlgili paydaşlara ve halka, hazırlık sürecine ilişkin sonuçların bildirilmesi ve bu konuda gerekli iletişimin sağlanması, Ulusal Stratejinin uygulamaya konulması ve geliştirilmesiyle ilgili resmi duyurunun yapılması teşvik edilmelidir.

Doğru iletişim, finansal eğitimin ve ilgili Ulusal Stratejinin önemine yönelik farkındalığın artırılmasına yardımcı olur; önemli paydaşlardan ve halkın genelinden sağlanacak desteği güçlendirir.

¹⁰Örneğin, OECD/INFE [bkz. OECD/INFE (2011a), OECD/INFE (2011b) ile Atkinson ve Messy (2012)] ve ayrıca Dünya Bankası (2012a yakında) tarafından uluslararası düzeyde geliştirilen ölçüm.

III –YÖNETİŞİM MEKANİZMALARI VE ULUSAL STRATEJİDE TEMEL PAYDAŞLARIN ROLÜ

Ulusal Strateji çerçevesi, ülkelerin ulusal şartlarına uygun ve esnek olmalıdır. Ayrıca bu çerçeve, önceden belirlenmiş bir lider kuruluş ya da yönetim mekanizması ve ilgili paydaşlar arasında ortak ve aynı zamanda açıkça tanımlanmış rol ve sorumlulukları içeren şeffaf koordinasyon ve yönetim mekanizmaları temeline dayanmalıdır.

A- Liderlik ve yönetim yapısı

Ulusal Strateji çalışmaları, tercihen, oldukça güvenilir ve tarafsız bir lider kuruluş veya yönetim mekanizması tarafından başlatılmalı, geliştirilmeli ve izlenmelidir. Bu kuruluş ya da mekanizma, en üst politik düzeyde tanınmalı ve desteklenmelidir. Böyle bir lider kuruluş veya yönetim mekanizması, finansal eğitim konusunda (ya da finansal eğitim de dâhil olmak üzere tüketiciyi güçlendirme konularında) özel bilgi, tecrübe ve yetki sahibi olmalıdır. Ayrıca, ulusal şartlara uyumlu, sürdürülebilir ve etkin bir Ulusal Strateji geliştirilmesine ve bu stratejinin düzgün bir şekilde uygulanmasına olanak verecek gerekli kaynaklara ve yaptırım gücüne de sahip olmalıdır.

Lider kuruluş veya yönetim mekanizması, pek çok sorumlu kuruluşu koordine etme amacıyla hareket eden mevcut bir kamu kuruluşu (hükümet, kamu düzenleyicileri veya konsey), yeni ve özel amaçlı bir kurum veya yeni bir mekanizma/yapı olabilir. Bu tip yeni yapılar pek çok farklı şekilde¹¹ ortaya çıkabilir ve pek çok paydaşı kapsayıp finansal olarak bu paydaşlar tarafından desteklenebilir.

B- Koordinasyon ve farklı paydaşların rol ve sorumlulukları

Finansal eğitim konusunda yetkin ve bu konuyla ilgili olduğu bilinen çeşitli paydaşların ulusal düzeyde sektörler arası koordinasyonunun sağlanması da Ulusal Strateji çerçevesine dâhil edilmelidir. Bu koordinasyon kapsamında, temel paydaşların ihtisas alanlarına, güçlü yanlarına, çıkarlarına ve sahip oldukları kaynaklara uygun olarak sorumlulukları ve rolleri belirlenmelidir. Söz konusu koordinasyon, farklı finansal eğitim programlarını koordine edebilmek ve kaynak israfını önleyebilmek adına, değişen koşullara uyum sağlamayı ve gerekli durumlarda paydaşlar arasında yeni müzakereleri mümkün kılacak esneklikte

¹¹ Yürütme komitesi, konsey, platform, kurul ya da bağımsız bir kuruluş gibi.

olmalıdır.

1) Kamu kuruluşları

Bakanlıklar (ve özellikle de Maliye ve Milli Eğitim Bakanlıkları), Merkez Bankası, finansal düzenleyici ve denetleyici kuruluşlar¹² ile diğer milli, bölgesel ve yerel kamu kuruluşları da dâhil olmak üzere konuyla ilgili olabilecek bütün kamu paydaşları mümkün olduğu ölçüde bu yapıda yer almalıdır.

Ülkelerin kendi şartlarına bağlı olarak, kamu kuruluşları en azından aşağıdaki aşamalarda sürece dâhil olmalıdır:

- Diğer paydaşlarla istişare içinde, Ulusal Strateji çerçevesinin hazırlanması;
- Finansal eğitimle ilgili kapsayıcı amaçların ve ulusal önceliklerin belirlenmesi;
- Uygun ve yüksek kaliteli finansal eğitim programları kanalıyla bu amaçlara erişmek için etkin ve esnek düzenlemenin, yönlendirmenin, kalite standartlarının, davranış kurallarının¹³ ve/veya lisanslamanın tasarım ve/veya teşviki.

Kamu paydaşlarının faaliyetleri, kamu dışı paydaşların kontrolündeki mevcut etkin girişimlerin yerini alacak ya da bunların tekrarı durumuna düşecek faaliyetler olmamalıdır. Bunun yerine, tüm paydaşların faaliyetlerini koordine etmeye, kolaylaştırmaya, güçlendirmeye ve bu faaliyetlerde belli bir kaliteyi tutturmaya yönelik faaliyetler olmalıdır.

2) Özel sektör ve finansal hizmet sağlayıcılar¹⁴

Piyasa oyuncularının/özel sektörün ve özellikle de finansal kuruluşların sahip oldukları uzmanlık ve kaynaklar nedeniyle, bunların finansal eğitimde ve ilgili Ulusal Stratejinin geliştirilmesinde oynadıkları rol, sosyal sorumluluklarının ve iyi yönetişimin bir bileşeni olarak teşvik edilmelidir.

---

¹² Mevduat garanti kuruluşları vb.

¹³ Bu kurallar, OECD/INFE tarafından oluşturulacak olanlar gibi uluslararası kriterleri esas almalıdır

¹⁴ Ticari faaliyetleri çerçevesinde finansal hizmet sağlayıcıları, bunların aracıları ve yetkili temsilcileri; müşterilerini objektif bir şekilde ve zamanında bilgilendirme ve aynı şekilde tavsiyede bulunma ve çalışanlarının (özellikle de finansal ürünlerin satışı ve müşteri ilişkileri konusunda görev yapanların) gerekli özelliklere ve yeterli eğitime sahip olduklarını temin etme hususlarından sorumludurlar – finansal hizmet sağlayıcıları ve yetkili temsilcilerin ticari faaliyetleri aracılığıyla tüketicilere ve müşterilerine karşı üstlendikleri roller ve sorumluluklar konusunda daha fazla bilgilendirme için bkz. G20 High-level Principles on Financial Consumer Protection (2011) (Finansal Tüketicinin Korunması ile ilgili G20 Üst Düzey İlkeleri) ve OECD (2005) Recommendation (OECD Tavsiye Kararı).

Özel sektörün finansal eğitime yapacağı katkı, olası çıkar çatışmalarını yönetebilmek açısından izlenmeli ve yönlendirilmelidir. Kamu ya da sivil toplum programlarına özel şirketler tarafından sponsorluk sağlanması kadar, ulusal derneklerin ya da öz-düzenleyici kurumların sürece katılımı da teşvik edilmelidir. Özel sektör tarafından finansal eğitim programlarının geliştirilip uygulanmasına yönelik olarak özel amaçlı ulusal ve/veya uluslararası kalite standartları, sözleşmeler ve/veya davranış kuralları geliştirilmeli; bunların özel sektör aktörleri tarafından hayata geçirilmesi konusunda aktif destek sağlanmalıdır. Daha genel bir ifadeyle, finansal eğitim programlarının özel sektör tarafından geliştirilmesi sürecinde, belli finansal ürün ya da servislerin tanıtımı ve/veya pazarlanması söz konusu olmamalıdır.

Özel sektör ve finansal hizmet sağlayıcılarının faaliyetleri; Ulusal Strateji çerçevesinin hazırlanması ve/veya geliştirilmesi, finansal eğitim girişimlerinin uygulanması, özel amaçlı materyal ya da eğitim programlarının temin edilmesi, kamu-özel sektör ortaklıklarına katılım ve kamu ya da sivil toplum girişimlerine destek sağlanması gibi çok çeşitli faaliyetler şeklinde karşımıza çıkabilir.

3) Diğer sivil ve uluslararası toplum paydaşları

İlgili sivil toplum örgütleri, işçi sendikaları, tüketici dernekleri, işverenler, medya ve diğer ulusal bilgi kaynakları (kamu görevlileri gibi) gibi diğer ortaklar da Ulusal Strateji çerçevesinin oluşturulması ve/veya uygulanması aşamasına dâhil edilmelidir.

Etkin bir Ulusal Strateji geliştirilmesine yönelik olarak, OECD ve bünyesindeki INFE kanalıyla olanlar da dâhil olmak üzere, uluslararası işbirliği daha fazla teşvik edilmelidir.

IV – ULUSAL STRATEJİ YOL HARİTASI: TEMEL ÖNCELİKLER, HEDEF KİTLE, ETKİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE KAYNAKLAR

Ulusal Strateji çerçevesinde; genel ve sektörler arası bir vizyonu; gerçekçi, ölçülebilir ve zamana bağlı hedefleri olan; ilgili politika önceliklerinin¹⁵ ve gerekli olan durumlarda da hedef kitlenin tanımını içeren, ihtiyaca göre şekillenmiş bir yol haritası tasarlanmalıdır. Bu yol haritası kapsamında aynı zamanda genel bir etki değerlendirmesi planı yapılmalı ve uygun kaynaklar tespit edilmelidir.

Yol haritası yeterince esnek olmalı ve Ulusal Stratejinin (siyasi ortam da dâhil olmak üzere) dinamik bağlamını dikkate almalıdır. İçeriğinin güncelliğini koruduğundan emin olmak için araştırma ve analizler aracılığıyla düzenli aralıklarla tekrar gözden geçirilmelidir.

A- Ortak tanımlanmış amaçlar ve politika öncelikleri

Ulusal Strateji çerçevesi, hazırlık aşamasının sonuçlarına ve ülkenin şartlarına uygun olarak genel ve sektörler arası bir vizyon tanımı sunmalı ve genel, gerçekçi ve ölçülebilir amaçlar ve politika öncelikleri belirlemelidir.

Bu amaç ve politika öncelikleri arasında, tercihen, kısa ve orta vadeli çıktılar ile beklenen daha uzun vadeli sonuçlara yönelik özel bir yol haritasının tasarlanması ve Ulusal Strateji ve ilgili politika önceliklerine dair nicel¹⁶ ve mümkün olduğu derecede nitel hedeflerin belirlenmesi hususları yer almalıdır.

Ayrıca yol haritasında, bu amaç ve ilgili politika önceliklerinin gerçekleştirilmesine yönelik bir zaman çizelgesi de belirlenmelidir.

---

¹⁵ Uygun düşen yerlerde, Ulusal Strateji Yol Haritasının belli unsurları hakkında özel bir bilgilendirme sağlamak amacıyla, daha detaylı haliyle İlkeler, Esaslar ve İyi Uygulamalarla İlgili OECD/INFE Tavsiyeleri ve konuyla ilgili diğer uluslararası çalışmalara metnin devamındaki alt başlıklarda yer verilmiştir. Bu tür bir bilgilendirme/yönlendirme, ülkelerin kendine özgü koşulları göz önünde bulundurularak yapılmalıdır.

¹⁶ Politika önceliklerine bağlı olarak, bu nicel hedefler finansal erişim düzeyi, borçluluk, tasarruf – özellikle de emekliliğe dönük tasarruf, yatırım kalitesi, dolandırıcılık düzeyi, tüketici şikâyetlerinin sayısı ve kapsamı, vb. konulara yönelik olabilir.

Ulusal koşullara bağlı olarak, politika öncelikleri arasında uygun finansal hizmetlere erişimin¹⁷ ve bu hizmetlerin kullanımının artırılması¹⁸, tasarruf ve yatırımların daha uygun hale getirilmesi, borçluluk oranının azaltılması ve kredi kullanımının daha sağduyulu bir şekilde yapılması¹⁹, emekliliğe dönük tasarrufların seviyesinin ve kalitesinin artırılması ve bununla ilgili emeklilik meseleleri²⁰ ve risk ve sigorta konusunda daha bilinçli kararların alınması gibi hususlar sayılabilir²¹.

B- Hedef kitleler

Ulusal stratejinin çerçevesi ve yol haritası, finansal eğitimin insanların hayatının olabildiğince erken bir safhasında başlamasını ve mümkünse okul müfredatına da dâhil edilmesini tavsiye eder nitelikte olmalıdır²².

Hazırlık aşaması anketleri sonuçlarına göre, çerçeve, ulusal stratejinin ana hedef kitlelerini ve önceliklerini ortaya koyduktan sonra, gerekirse, toplumun “dezavantajlı grupları” üzerine de odaklanmalıdır.

İlke olarak bir ulusal strateji, toplumun bütün kesimlerinin finansal okuryazar olmasını sağlamayı hedeflemelidir. Uygulamada bu, ulusal şartlara ve belirlenmiş ihtiyaçlara göre hareket ederek, belli bazı dezavantajlı grupların daha fazla yönelimle ve daha çok kaynak ayırarak hedeflenmesi demek olacaktır. Bu gruplar²³ yaşlı nüfusu, gençleri, göçmenleri, düşük gelir gruplarını, kadınları²⁴, işçileri, işsizleri ve bunların yanı sıra, etnik grupları ve başka bir dile sahip toplulukları kapsayabilir.

---

¹⁷ İyi Uygulamalar ve daha detaylı bilgi ve yönlendirme için özellikle bkz. Finansal Tabana Yayılma Küresel Ortaklığı (Global Partnership for Financial Inclusion) çalışması ve finansal tabana yayılmada finansal eğitimin rolü üzerinde çalışan INFE alt grubunun çalışmaları.

¹⁸ Bkz. OECD Çalışma Tebliği (2012, yakında) “Contribution of financial education to saving and investment” (“Finansal eğitimin tasarruf ve yatırıma katkısı).

¹⁹ Bkz. OECD (2009) Recommendation of the Council on Good Practices on Financial Education and Awareness relating to Credit - OECD’nin Kredi Konusunda Finansal Eğitim ve Farkındalığa Yönelik İyi Uygulamalar Hakkında Konsey Tavsiye Kararı (2009).

²⁰ Bkz. OECD (2008a) Recommendation of the Council on Good Practices for Financial Education relating to Private Pensions - OECD’nin Bireysel Emekliliğe İlişkin Finansal Eğitim İyi Uygulamaları Hakkında Konsey Tavsiye Kararı (2008a);

²¹ Bkz. OECD (2008b) Recommendation of the Council on Good Practices for Enhanced Risk Awareness and Education on Insurance Issues- OECD’nin Sigortacılık Konularına İlişkin Risk Farkındalığını ve Eğitimini Artırmaya Yönelik İyi Uygulamalar Hakkında Konsey Tavsiye Kararı (2008b);

²² Bkz. OECD/INFE (2012 yakında), Guidelines for Financial Education in Schools (Okullarda Finansal Eğitimin Esasları).

²³ Bu gibi dezavantajlı gruplar ve özellikle de yaşlı nüfus da finansal tüketici koruma programlarının yeterli koruması altına alınmalıdır.

²⁴ Finansal Eğitim ve Farkındalık Yoluyla Kadının Güçlü Kılınması konusunda daha detaylı bilgi için Bkz. Hung *et al* (2012) ve OECD (2012), *Gender Equality in Education, Employment and Entrepreneurship: Final Report to the MCM 2012*, (Eğitim, İstihdam ve Girişimcilikte Cinsiyet Eşitliği: MCM 2012’ye Nihai Rapor) Bölüm 2.6.

c- Toplam Etki Analizi

Uygulanacak yöntemlerin ulusal strateji ve onun yol haritası içinde belirlenmesiyle ulusal strateji uygulamasının ve toplam etkisinin analizi mümkün olacaktır.

Toplam etki, tercihan, ulusal stratejinin ilk safhasında planlanan ve (örneğin, 3-7 yıllık) düzenli aralıklarla gerçekleştirilen 'ulusal finansal okuryazarlık anketleri' üzerinden değerlendirilmelidir.

Bu anketler, "OECD/INFE özel metodolojisi"(OSCE/INFE dedicated methodology)²⁵ de dâhil olmak üzere, bir dizi yöntemle gerçekleştirilebilir. Bu anketlere ilaveten, niteliksel anketler ve geliştirilecek göstergelerle de, politikaların etkisinin ve finansal okuryazarlık beceri ve ihtiyaçlarının gelişiminin izlenmesi mümkündür.

Kaynaklar

En azından her paydaş tarafından, tüm ulusal strateji için değilse bile, stratejinin geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi safhaları için mali ve aynı kaynak ayrılması ideal olacaktır. Bu, özellikle de, eğer yol haritası belirli bazı projeleri tanımlamışsa önem arz etmektedir.

Kamu ve özel finans kaynaklarının muhtelif birleşimlerinin yanında, ihtiyaca uygun tasarlanmış ortaklıklar yardımıyla finansman da düşünülmelidir. Ulusal stratejiye özel sektörün mali katkısı aktif bir şekilde teşvik edilmelidir.

Özel sektör tarafından yapılacak mali katkılar sanayiye getirilecek bir vergiyi, kamu ve sivil toplum finansal eğitim programlarına mali ya da aynı gönüllü desteği ve/veya ulusal düzeyde birlikler ya da öz-düzenleyici kuruluşlar vasıtasıyla yapılanları içerebilir.

---

²⁵ Bkz. OECD/INFE (2011a), OECD/INFE (2011b) ve Dünya Bankası (2012a, yakında).

V- ULUSAL STRATEJİNİN UYGULANMASI: İLETİŞİM MEKANİZMALARI VE PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ulusal stratejinin çerçevesi ve yol haritası, amaca hizmet eden finansal eğitim programlarının belirlenmesi, uygulanması ve değerlendirilmesine ilişkin talimatlar sunar nitelikte olmalıdır.

Ulusal stratejinin çerçevesi (II, III ve IV. bölümler) ve uygulanması, ülkenin koşullarına bağlı olarak, farklı muhatapları, kaynakları ve zaman dilimini kapsayabilir.

A- İletişim yöntemleri, eğitim ve araçlar²⁶

Ulusal stratejinin çerçevesinin, iyi uygulamalar ve devam etmekte olan araştırmaları temel alarak en etkin iletişim yöntemi ve araçları üzerine genel tavsiyelerde bulunması beklenir.

Bu tavsiyeler aşağıdakileri içermelidir:

- Nüfusun büyük çoğunluğu ile hedef kitlelerin koşullarına uyarlanmış, geniş bir yelpazede ve uygun çeşitlilikte iletişim yönteminin ve kanallarının kullanımı.
- Finansal eğitimin topluluklara ve bireylere yaşamları boyunca düzenli olarak verilmesi.
- Finansal eğitimi verecek olanların etkin eğitimi.
- Amaca hizmet edecek mevzuatın ve kalite standartlarının yetkili kamu otoritelerince geliştirilip tanıtımının yapılması ve finansal eğitimi verecek olanlarca uygulanması.

B- Programlar için etki ve süreç değerlendirmeleri

Tek tek finansal eğitim programlarının ulusal stratejinin bütününe katkısını izlemek ve etkisini değerlendirmek, ilgili her programın etkin olarak yürütülen bir parçası olmalıdır. Daha önceden belirlenmiş olan ulaşılabilir yöntemlerin²⁷ tercih edilmesi önerilir.

²⁶ Bkz. Kutu 1.

²⁷ OECD/INFE [bkz. INFE(2010a), INFE(2010b) ve OECD/INFE(2011c)] ile Dünya Bankası (2012b, yakında) tarafından geliştirilmiş olanlar gibi.

Kutu 1: İletişim yöntemleri, eğitim ve araçları üzerine ek bilgiler

Ulusal strateji, finansal eğitim programlarının belirlenmesi ve uygulanmasında aşağıdakileri de içerebilir:

- İhtiyaca uygun ve uyarlanmış iletişim araçlarının belirlenmesi, geliştirilmesi ve değerlendirilebilmesi için hedef kitlelerin tercih ve ihtiyaçları saptanmalıdır. Bunlar aşağıdakileri kapsayabilir:

Toplumu, finansal eğitimin gerekliliğinin yanı sıra, riske ve finansa dair önemli konularda bilgilendirmek amacıyla düzenlenecek geniş kapsamlı, hedefe odaklı 'kamuyu farkındalık kampanyaları' (bu kampanyalar ulusal ve/veya bölgesel düzeyde, düzenli aralıklarla yapılmalıdır).

Tercihan kamu sektörü paydaşlarınca, elektronik ortamda bilgi ve tavsiye veren, tarafsız ve etkileşimli Genel Ağ site/siteleri açılmalıdır. Bu adreslerde farklı finansal ürünlerin karşılaştırmalarına yer verilebilir. Bu gibi bilgi kaynaklarının geniş kitlelere tanıtımı yapılmalı ve erişimi cazip hale getirecek teşvikler sunulmalıdır.

Basılı materyallerden, çalıştaylar, eğitimler ve tavsiye merkezlerinden de faydalanılması mümkündür.

- Verilecek finansal eğitimin kalite ve zamanlamasına özen gösterilmelidir:

Finansal eğitim, olabildiğince açık ve cazip olmalı ve etkileşimli araçlarla, bireylerin sağlıklı finansal kararlar almalarına yardımcı olabilecek, bütçe oluşturmak gibi püf noktalarını içermelidir.

Tüketicilerin finansal bilgisini artırmaktansa finansal davranışlarını iyileştirmeye dönük yenilikçi araçların geliştirilmesi, kullanımı ve değerlendirilmesi de söz konusu olmalıdır. Sosyal pazarlama araçları ile davranışsal iktisat ve psikoloji araştırmalarının ilgili bulgularından faydalanılması bu kapsamda düşünülebilir.

Finansal eğitim, bireylere ve topluluklara tercihan hayatlarının "öğrenmeye açık olunan anlar"ında; uzun vadeli planlar yaparken; önemli (finansal) kararlar almak üzere olduklarında (örneğin, evlilik, hamilelik, yeni bir iş, boşanma, emeklilik, işsizlik hallerinde), ya da eğitimi teşvik eden ortamlarda olduklarında (okul, yetişkin eğitim kolejlere, iş yerleri gibi) verilmelidir.

- Finansal eğitimi verecek kişilerin eğitimi ve/veya gelecekte finansal eğitmen olarak hizmet vereceklerin (örneğin, medya, kamu görevlileri, çalışanlar gibi) eğitim ve öğretimi için düzenlenecek programların geliştirilerek yakından izlenmesi teşvik edilmelidir. Bu, finansal eğitime dair girişimlerin daha etkili olmasını sağlayacak, amaçlarına ulaşma şanslarını artıracaktır.
- Finansal eğitim alanında bazı ödülleri verilmesi ve kaynaklar elverdiğince, programlara ve eğitimi verenlere ruhsat ve sertifika verilmesi de üzerinde düşünölmeye değer hususlar arasındadır.
- Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar ve eğitim kurumlarının yanı sıra, yerel ve bölgesel idarelere doğrudan finansal eğitim teminini desteklemek üzere, böyle eğitimlerin finansmanını cazip hale getirecek teşviklerden faydalanılması da mümkündür.

SEÇİLMİŞ REFERANSLAR VE EK KAYNAKLAR

OECD Tarafından Alınan Tavsiye Kararları için: www.financial-education.org

OECD (2005), Recommendation of the Council on Principles and Good Practices on Financial Education and Awareness - OECD'nin Finansal Eğitim ve Finansal Farkındalık İlkeleri ve İyi Uygulamalar Hakkında Konsey Tavsiye Kararı (2005);

OECD (2008a), Recommendation of the Council on Good Practices for Financial Education relating to Private Pensions - OECD'nin Bireysel Emekliliğe İlişkin Finansal Eğitim İyi Uygulamaları Hakkında Konsey Tavsiye Kararı (2008a);

OECD (2008b), Recommendation of the Council on Good Practices for Enhanced Risk Awareness and Education on Insurance Issues - OECD'nin Sigortacılık Konularına İlişkin Risk Farkındalığını ve Eğitimini Artırmaya Yönelik İyi Uygulamalar Hakkında Konsey Tavsiye Kararı (2008b);

OECD (2009), Recommendation of the Council on Good Practices on Financial Education and Awareness relating to Credit - OECD'nin Kredi Konusunda Finansal Eğitim ve Farkındalığa Yönelik İyi Uygulamalar Hakkında Konsey Tavsiye Kararı (2009);

OECD/INFE araçları ve ilgili çıktılar için: www.financial-education.org

OECD/INFE (2009), Financial Education and the Crisis: Policy Paper and Guidance (Finansal Eğitim ve Kriz: Politika Belgesi ve Kılavuzluk).

INFE (2010a), Guide to Evaluating Financial Education Programmes (Finansal Eğitim Programları Değerlendirme Rehberi).

INFE (2010b), Detailed Guide to Evaluating Financial Education Programmes (Finansal Eğitim Programları Detaylı Değerlendirme Rehberi).

OECD/INFE (2011a), Measuring Financial Literacy: Questionnaire and Guidance Notes for Conducting an Internationally Comparable Survey of Financial Literacy (Finansal Okuryazarlık Ölçümü: Uluslararası Kıyaslanabilirliğe

Sahip Finansal Okuryazarlık Anketi geliştirmek için Sorular ve Notlar).

OECD/INFE (2011b), Supplementary questions: Additional, optional survey questions to complement the OECD INFE Financial Literacy Core Questions (Ek Sorular: OECD INFE Finansal Okuryazarlığa ilişkin Esas Soruları tamamlayıcı nitelikte ek, opsiyonel anket soruları).

OECD/INFE (2011c), High-level Principles for the Evaluation of Financial Education Programmes (Finansal Eğitim Programlarının Değerlendirilmesine Yönelik Üst Düzey İlkeler).

OECD /INFE (2012, yakında), Guidelines for Financial Education in Schools (Okullarda Finansal Eğitimin Esasları).

OECD Çalışma Tebliğleri için: www.oecd.org/daf/fin

Atkinson, A. ve Messy, F-A. (2012), “Measuring Financial Literacy: Results of the OECD INFE Pilot Study”(“Finansal Okuryazarlığın Ölçümü: OECD INFE Pilot Çalışması Sonuçları”), *OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions*, No. 15, OECD Publishing.

Grifoni, A. ve Messy, F-A. (2012), “Current Status of National Strategies for Financial Education: A Comparative Analysis and Relevant Practices” (“Finansal Eğitim için Ulusal Stratejilerin Mevcut Durumu: Karşılaştırılmalı Analiz ve Uygulamadan Bazı Örnekler”), *OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions*, No. 16, OECD Publishing.

Hung, A., Yoong, J. ve Brown, E. (2012), “Empowering Women Through Financial Awareness and Education” (“Finansal Eğitim ve Farkındalık Yoluyla Kadının Güçlü Kılınması”), *OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions*, No. 14, OECD Publishing.

OECD Çalışma Tebliği (2012, yakında), “Contribution of financial education to saving and investment” (“Finansal eğitimin tasarruf ve yatırımlara katkısı”).

Diğer araç ve çıktıları:

OECD (2012), Gender Equality in Education, Employment and Entrepreneurship: Final Report to the MCM 2012, (Eğitim, İstihdam ve Girişimcilikte Cinsiyet Eşitliği: MCM 2012’ye Nihai Rapor) Bölüm 2.6. (Bkz.

<http://www.oecd.org/dataoecd/20/5/50423364.pdf>)

G20 Financial Inclusion Expert Group (2010), Innovative Financial Inclusion: Principles and Report on Innovative Financial Inclusion from the Access through Innovation Sub-Group of the G20 Financial Inclusion Experts Group (Finansal Tabana Yayılma Uzman Grubu (2010), Yenilikçi Finansal Erişim: G20 Finansal Tabana Yayılma Uzmanlar Grubu'nun Yenilikler Aracılığıyla Erişim Alt-Grubu'nun Hazırladığı Yenilikçi Finansal Tabana Yayılma Hakkında İlkeler ve Rapor (Bkz. <http://gpfi.org/knowledge-bank/publications/principles-and-report-innovative-financial-inclusion>)

G20 (2011), High-level Principles on Financial Consumer Protection (Finansal Tüketicilerin Korunmasına ilişkin Üst Düzey İlkeler) (Bkz. www.financial-education.org)

World Bank (2012a, yakında), Financial Capability Survey (Finansal Yeterlilik Anketi).

World Bank (2012b, yakında), Financial Education Programme Evaluation Toolkit (Finansal Eğitim Programı Değerlendirme Seti)